

НАГРАДА ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ За укупан допринос српској поезији

На два састанка, која су одржана 3. марта и 28. априла 2023. године, у просторијама Задужбине „Десанка Максимовић“ у Народној библиотеци Србије у Београду, Жири у саставу: Слађана Илић, Војислав Карановић, Ђорђе Деспић, Бранко Вранеш и Горан Максимовић **донео је једногласну одлуку да добитник награде „Десанка Максимовић“ за 2023. годину буде песникиња Злата Коцић.**

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Добитница награде „Десанка Максимовић“, за укупан допринос српској поезији, песникиња Злата Коцић (Жељево код Сврљига, 1950), присутна је у српској књижевности дуже од пет деценија. Њен разноврстан песнички и културни рад, највише долази до изражаја у песничким, прозним, драмским издањима и књигама огледа, као и препева и превода са руског и на руски језик. Објављује поезију и прозу од 1971. године, а заступљена је као песник и преводилац у бројним домаћим и страним зборницима и антологијама. Поезија јој је превођена на руски, енглески, француски, бугарски, кинески, јерменски, њемачки и румунски језик.

Издавајмо песничке књиге и књиге поетске прозе, као и поетско-драмска дела и књиге огледа: *Клопка за сенку* (1982), *Оро око гротла* (1990), *Песме* (1993), *Проклетије* – документарна драма - коауторство са Иваном Растегорцем и Војиславом Донићем, Радио Београд (1993), *Гнездо и купола* (1995), *Ртањска светила – о поезији Миодрага Павловића* (1996), *Руб* (1996), *Ваздушне фреске* (1999), *Полог* (1999), *Добро јутро, водо* (1999), *Лазареве лестве* (2003), *Мелод на води* (2008), *Лазареве лестве* (друго издање, 2010), *Бело пуле* (2014), *Биберче* (2014), *LE PIÉTON AU LARGE (ПЕШАК НА ПУЧИНИ)*, српско-француско издање, избор (2014), *Сиринова скала/Скала Сирина*, српско-руско издање, избор (2014), *Хармон* (2017), *Галгал* (2020), *Грумен* (2020), *Сламке сунчеве* (2021), *Осми дан*: лирска драма, песме изабране руком драматурга (2021).

Указујемо и на књиге песничких превода са руског језика: Јосиф Бродски, *Уранија* (1990), Јосиф Бродски, *Изабране песме* (уз друге преводиоце, прир. Миливоје Јовановић) (1990), Марина Цветајева, *Песме и поеме* (први том изабраних песама, уз друге преводиоце, прир. Милица Николић) (1990), Марина Цветајева, *Прича о Соњечки* (стихове превела Злата Коцић, прозу Милица Николић) (2006), Марина Цветајева, *Хвала времену* (уз друге преводиоце) (1997), Александар Пушкин, *Борис Годунов* (драма) (1992), Фјодор Тјутчев, *Песме* (1994), Велимир Хлебњиков, *Обијање васељење* (1998), Јелена Шварц, *Дела и дани Лавиније*, монахиње из реда обрезања срца (1994), Сергеј Главјук, *Промајни квартови* (2005), Марина Цветајева, *Изабране песме* (2011).

Важно место припада и књигама прозних превода са руског језика: Иван Буњин, *Тавни дрвореди* (1991, 2000), Михаил Булгаков, *Мајстор и Маргарита* (1995, 1996, 1998, 2000, 2003, 2004), Валентин Распутин, *Шта да кажем врани* (1996, 2006), Борис Акуњин, *Турски гамбит* (2004, 2005), Петар Шашурин, *Златно детињство* (2000), Константин Ушински, *Четири жеље* (2000), В. Маљагин, *Прва исповест* (2006), Михаил Толстој, *Живот и чуда Св. Николе* (2000), Макарије Оптински, *Речник спасења* (уз друге преводиоце), Василије Н. Волгин, *Сребрне боготкане речи* (2008).

Добитница је више угледних песничких награда: Раде Драинац, Змајева награда, Жичка хрисовуља, Гордана Тодоровић, Јован Максимовић (за препеве и преводе), Нолитова награда, Награда ФЕДОР (за поетско-драмски текст), Заплањски Орфеј, Јефимијин вез, Дисова награда, Милица Стојадиновић Српкиња, Одзиви Филипу Вишњићу, Бранко Ћопић.

Објављено је више књижевнокритичких огледа о стваралаштву Злате Коцић, а овде посебно указујемо на зборнике: *Поезија Злате Коцић* (Матица српска, 2006), *Злата Коцић, песникиња* (Краљево, 2007), *Злата Коцић, добитник Дисове награде* (Чачак, број 48/2017), *Злата Коцић: славуји, љиљани, лестве* (Грачаница, 2019).

Суштина песничке поетике Злате Коцић почива на доживљају језика и његове лексике као онога свестраног „чуда“, које омогућава опстанак појединца и његове духовности, али и читавих народа и њиховог идентита. Унутрашња „моћ“ тако доживљеног језика садржана је у његовом „божанском пореклу“, а песнички говор

је сложени „отисак душе“. Песникиња преко мелодиозности стихова, преко вишегласности коју доживљава као старинско „двогласно певање“, успоставља дубоку везаност за народни живот и традицију, а затим и за савремене рефлексије те традиције у свакодневном животу. Управо у тим слојевима традиције у којима се обједињује прошло и садашње, а наговјештава будуће, садржана је и трајна „очараност поезијом“, као и проналажење путева човјекове самообнове и силаска у сопствено срце у којем ће пронаћи „лествице за пењање у царство Божије“.

Можемо на крају укратко закључити да поезија Злате Коцић истражује један давни свијет и живот, а кроз те митске слике разоткрива савремени живот и човекову судбину. То су само неки од аргумената којима смо се руководили приликом издвајања ове песникиње за добитника угледне књижевне награде „Десанка Максимовић“.

ЖИРИ У САСТАВУ:

Проф. др Горан Максимовић,
редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу;

Проф. др Ђорђе Деспић,
ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду;

Доц. др Бранко Вранеш,
доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду;

Др Слађана Илић,
доктор филолошких и доктор политичких наука;

Војислав Карановић,
песник и уредник Редакције културе у Радио Београду РТС-а и добитник
награде „Десанка Максимовић“ за 2019. годину.